

Naša moč in naša slabost

Doslej ni še nihče napravil nobene ankete med našo mladino o tem, koliko bere in kaj bere. Tako se lahko še vdajamo iluzijam. Prepričani smo namreč, da bi se jim morali odreči, če bi bila izvedena o tem resna in natančna anketa. Bojimo se, da bi bili njeni rezultati taki, da bi nam vzbudili strah za obstoj naše manjšine, pa tudi vsega našega naroda.

Vedno spet se zgodi, da pridejo v našo upravo stari ljudje, naši stari in zvesti naročniki, da bi plačali naročnino. Štejejo si ne samo v dolžnost, ampak v ponos in čast, da sami prinesejo naročnino in se malo pogovorijo z upravnico ali s katerim od urednikov, o listu, o tem, kakšnega si želijo, pa tudi o svojih osebnih križih in težavah. Nekateri so še kljub ietom kar pri moči in čili, drugi komaj še hodijo, toda te poti na uredništvo in plačila naročnine si ne dajo vzeti. Pot na uredništvo, skoraj slovesni obred odraščanja naročnine in pogovor z upravnico ali uredniki smatrajo za svojo pravico, za svojo dolžnost do slovenske narodnosti in tiska, za dokaz svoje slovenske in demokratične zavednosti.

Vsak tak obisk nas močno razveseli in pomeni za nas vzpodbudo, pa tudi potrdilo, da naš list, da slovenski tisk med našo manjšino še vedno opravlja svojo funkcijo in da je potreben. Potrdi nam, da naš list tem ljudem nekaj pomeni in da res pričakuje vsako njegovo številko. Zato smo hvaležni tem svojim starim in zvestim naročnikom, ki imajo za seboj huda leta fašističnega preganjanja, zatiranja slovenske tiskane in govornje besede, strašna leta vojne in razočaranj, in smo ponosni nanje.

Tembolj pa nas zaboli, da dobimo od časa do časa kak izvod nazaj s pripombo: »umri«, kar pomeni hkrati, da se družina umrlega, njegovi sinovi ali hčere ali morda že vnuki odpovedujejo listu. Zgodi se tudi, da pride kdo od družine umrle v uredništvo poravnat morebitno zaostalo naročnino in hkrati odpovedat list, češ, zdaj ko ni več našega očeta ali mame, lista ni treba več pošiljati, ker ga nima kdo brati. Mi nimamo časa, poleg tega kupujemo italijanski dnevnik...

Vse izkušnje res dokazujejo, da mlada slovenska generacija na Tržaškem in Goriškem zelo malo prebira slovenski tisk; s tem načemo reči, da je v matični Sloveniji kaj boljše. Dejstvo je, da ljudje iz matične Slovenije skoro ne kupujejo zamejskega slovenskega tiska, se ne zanimajo zanj in zato tudi ne poznajo naše manjšinske problematike. Marsikdo, ki biva komaj nekaj deset kilometrov od meje, se zavzame, ko zve v osebnem pogovoru, da imamo tu slovenske šole in slovenski tisk ter da se trudimo, da bi ohranili ljudem slovensko

(Nadaljevanje na 3. strani)

GOSPODARSTVO FURLANIJE - JULIJSKE KRAJINE IN TRST

Deželni svet je pred nedavnim razpravljal o gospodarski petletki Furlanije - Julijske krajine 1971 - 1975 ter o deželnem urbanističnem načrtu. Za to problematiko vlada veliko zanimanje, zlasti za vlogo Trsta v okviru deželnega gospodarskega programiranja.

Predstavniki deželnega odbora so na tiskovni konferenci obrazložili, da bo deželna uprava z gospodarsko petletko in z deželnim urbanističnim načrtom v prihodnje še bolj okrepila načrtno napredovanje Furlanije - Julijske krajine. Deželni načrt se ujema s splošnim državnim razvojnim programom, vendar ne v zgolj mehanski obliki, marveč v izmenjavi pridobljenih izkušenj. Po členu 50 deželnega pravilnika bo deželni odbor dalje zahteval od vlade v Rimu, naj nakaže Furlaniji - Julijski krajini poseben prispevek 490 milijard lir v sedmih letih.

Z novo gospodarsko petletko naj bi dosegli zlasti naslednje cilje: kar največjo zaposlitev, skrčenje izseljevanja, demografsko okrepitev dežele ter odpravo gospodarskih in socialnih razlik med Furlanijo - Julijsko krajino in drugimi razvitimi deželami Italije.

Pomembno je dejstvo, da gospodarska petletka poudarja primerno vključitev naše dežele v evropsko stvarnost. Za ta namen naj bi se odnosi s sosednimi deželami okrepili in poglobili. V poštev pride sodelovanje na vseh področjih, od gospodarskega do kulturnega in znanstvenega. Deželna uprava zagotavlja, da novi deželni razvojni načrt potrjuje samo njeno pripravljenost, da bodisi neposredno bodisi s posebnim nastopom pri osrednji vladi doseže pravično priznanje in ovrednotenje slovenske narodnostne manjšine. Končno se deželna uprava trudi, da bi Evropska gospodarska skupnost priznala Furlaniji - Julijski krajini položaj obrobne ozemlja ter s tem ustrezne olajšave.

Petletka predvideva za doseg gospodarskih ciljev skupne naložbe 1000 milijard lir. Za proizvajalne namene naj bi vsako leto nakazali 121 odstotka razpoložljivih sredstev, medtem ko v vsedravnem okviru ta stopnja znaša 9,3 odstotka. Največ nalir. Sledijo naložbe v terciarne dejavnosti z 286 milijard naj bi šlo v industrijo in sicer 650 milijard milijardami in na tretjem mestu je kmetijstvo s 85 milijardami. Investicije za proizvajalne in socialne namene skupaj pa naj bi v obdobju 1971 - 1975 presegle 2000 milijard lir.

V zvezi s terciarnimi dejavnostmi naj omenimo, da je zlasti predviden razvoj trgovine Italije in naše dežele z Vzhodno Evropo. Furlanija - Julijska krajina naj bi se pri tem uveljavila kot trgovski posrednik. Gospodarske petletke nadalje predvideva okrepitev pomorskih dejavnosti na Jadranu ter ustreznih kopenskih zvez z zalednimi državami.

Omenja tudi vojaške služnosti. Deželna uprava bo skušala doseči pri osrednji vladi spremembo sedanje zakonodaje ter izplačilo primerne odškodnine.

Pri ocenjevanju gospodarske petletke Furlanije - Julijske krajine je v Trstu slišati kritike, da je naše mesto premalo upoštevano. Deželna uprava odgovarja, da sama ne more rešiti vseh tržaških vprašanj. O teh so obširno razpravljali zlasti ob nedavnem obisku podtajnika v ministrstvu za trgovinsko mornarico. Ta je zagotovil, da v Rimu pripravljajo širši okvirni načrt za razvoj italijanskih pristanišč s posebnim ozirom na Trst in druga jadranska pristanišča.

Ob omenjeni priložnosti so opozorili, da je bila za modernizacijo pristaniških naprav in infrastruktur v Trstu nakazana ena sama milijarda od dveh milijard in pol, kolikor je bilo obljubljenemu mestu leta 1965 v okviru takoimenovanega »modrega načrta« za pristanišča. Enako je bilo doslej investirano samo ena milijarda od obljubljenih 6 milijard za dograditev sedmega pomola v smislu sklepa medministrskega odbora za gospodarsko programiranje ali CIPE. Za tekmovanje s konkurenčnimi pristanišči potrebuje Trst takoj vsaj od 8 do 9 milijard lir. Pristojni krogi dodajajo, da bi moral biti sedmi pomol končan že leta 1964. Zdaj izkoriščajo komaj 25 odstotkov celotne zmogljivosti ter je finančna škoda zaradi zamude pri gradnji narasla na okrog 14 milijard lir. Blagovni promet v Trstu se kljub neprestanemu naraščanju dovoza nafte dejansko krči zaradi zastarelih tehničnih naprav in pomanjkanja delovne sile. Pristanišču — kot je treba resnici na ljubo povedati — pa škodujejo tudi številne stavke, tako na primer zadnja dolga stavka carinikov, zaradi katerih ladje odhajajo drugam.

Izvedenci pravijo, da bi Trst za modernizacijo pristaniških naprav potreboval od 5 do 6 milijard lir na leto. Tržaška pristaniška ustanova bi morala dobiti večjo avtonomijo in nova finančna sredstva, v njeno vodstvo po naj bi sprejeli še druge predstavnike, na primer uporabnikov pristanišča.

Tržaško pristanišče se razlikuje od drugih v Italiji predvsem zaradi tranzitnega značaja ter prinaša velike količine tujih valut. Podražitev pristaniških tarif prizadene tuje operaterje, ki se zaradi tega preusmerjajo drugam, zlasti v Hamburg, pa tudi na Reko. Če bi povečali blagovni promet skozi Trst s primernimi ukrepi — sodijo nekateri strokovnjaki — bi se dotok tujih deviz povečal kar na 100 milijard lir na leto. Razmahnilo bi se številne obrobne dejavnosti od trgovinskih do industrijskih, kar bi tudi povečalo v obliki davkov dohodke državne blagajne.

Omenimo naj še koristnost sodelovanja med italijanskimi in jugoslovanskimi pristanišči na severnem Jadranu, o čemer so se zadnje dni posvetovali predstavniki Trsta, Tržiča, Benetk, Kopra in Reke.

Poslanska zbornica je imela te dni na delovnem sporedu interpelacije o gospodarstvu Trsta ter Furlanije - Julijske krajine. Podtajnik v proračunskem ministrstvu Barbi je spomnil, da je vlada

Egidij Vršaj

(nadaljevanje na 7. strani)

RADIO TRST A

♦ NEDELJA, 15. aprila, ob: 8.00 Koledar, 8.05 Slovenski motivi, 8.30 Kmetijska oddaja, 9.00 Sv. maša, 9.45 Klavirske medigre Brahmsa, 10.15 Poslušali boste, 11.15 Mladinski oder: »Rdeči lev«. Po povesti Leopolda Suhadolčana napisala Desa Kraševc. Zadnji del, 12.00 Nabožna glasba, 12.15 Vera in naš čas, 12.30 Nepozabne melodije, 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... 13.30-15.45 Glasba po željah, 15.45 »Dva bregova«. Drama, napisal A. Leskovec, RO, režira J. Peterlin, 17.30 Šport in glasba, 18.30 Popoldanski koncert, Jean Sibelius: Karelia, 19.45 Orkester in zbor Normana Lubova, 19.25 Kratka zgodovina italijanske popevke, 20.00 Šport, 20.30 Sedem dni v svetu.

♦ PONEDELJEK, 16. aprila, ob: 7.00 Koledar, 7.05 Jutranja glasba, 11.40 Radio za šole (za srednje šole) »Rimske katakombe«, 12.00 Opoldne z vami, zanimivosti in glasba za poslušavke, 13.30 Glasba po željah, 14.30 Pregled slovenskega tiska v Italiji, 17.00 Za mlade poslušavce, srečanja, razgovori in glasba, Pripravlja Danilo Lovrečič, 18.15 Umetnost, književnost in prireditve, 18.30 Radio za šole (za srednje šole — ponovitev), 18.50 Giulio Viozzi: Koncert za trio klarineta, violončela in klavirja ter orkester, 19.15 Odvetnik za vsakogar, 19.25 Jazz, 20.00 Športna tribuna, 20.30 Slovenski razgledi: Naši kraji in ljudje v slovenski umetnosti - Violončelist Ciril Škerjanec, pianist Aci Bertonecelj - Slovenski ansambli in zbori, 22.10 Zabavna glasba.

♦ TOREK, 17. aprila, ob: 7.00 Koledar, 7.05 Jutranja glasba, 11.35 Pratika, 12.50 Opoldanski sestanek z orkestrom Jacka Wolfa in Walta Harrisa, 13.30 Glasba po željah, 17.00 Za mlade poslušavce, 18.15 Umetnost, 18.30 Komorni koncert, 18.55 Glasbena beležnica, 19.15 Slovenski znanstveniki na univerzi: dr. Rafko Dolhar, 19.20 Za najmlajše: pravljice, pesmi in glasba, 20.00 Šport, 20.35 Rossini: Mojzes, opera, V odmoru (21.10) »Pogled za kulise«, (Dušan Pertot), 21.50 Nežno in tiho, 22.05 Zabavna glasba.

♦ SREDA, 18. aprila, ob: 7.00 Koledar, 7.05 Jutranja glasba, 11.40 Radio za šole (za prvo stopnjo osnovnih šol) »Naša koklja špiklja-špoklja«, 12.00 Opoldne z vami, 13.30 Glasba po željah, 17.00 Za mlade poslušavce, 18.15 Umetnost, 18.30 Radio za šole (za prvo stopnjo osnovnih šol - ponovitev), 18.50 Klavirski duo Kurt Bauer — Heidi Bung, 18.10 Higiiena in zdravje, 19.20 Zbori in folklor, 20.00 Šport.

♦ ČETRTEK, 19. aprila, ob: 7.00 Koledar, 7.05 Jutranja glasba, 11.35 Slovenski razgledi: Naši kraji in ljudje v slovenski umetnosti - Violončelist Ciril Škerjanec, pianist Aci Bertonecelj; Saša šantel: Sonata op. 48 - Slovenski ansambli in zbori, 13.30 Popoldanski koncert, 17.00 Duo Lana-Repini, 17.20 Črnske duhovne pesmi, 17.40 Ne vse, toda o vsem, 17.50 Angleška skladateljja Elgar in Britten, 18.15 Umetnost, 18.30 Umetniki in občinstvo (Dušan Pertot), 19.10 Kristusov lik (Domenico Grasso), 19.30 Pisani balončki Krasulja Simoniti), 20.00 Šport, 20.30 »Čudež na Dunaju«, Drama, napisal G. Maffioli, RO, režira J. Peterlin, 22.40 Klavirska glasba Felixa Mendelssohna - Bartholdyja, 23.00 Kristusovo trpljenje in vstajenje v umbrskih »laudah« 13. stoletja.

♦ PETEK, 20. aprila, ob: 7.00 Koledar, 7.05 Jutranja glasba, 11.35 Opoldne z vami, 13.30 Popoldanski koncert, 17.05 Violinist Igor Ozim, flavtist Miloš Pahor, klavičembalistka in pianistka Dina Slama, 17.20 Bach: Brandemburški koncert, 17.45 Kako in zakaj, vprašanja in odgovori s področja znanosti, 17.55 Glasbeni utrinki Rachmaninova, 18.15 Umetnost, 18.30 Sodobni italijanski skladatelji, 19.15 Alojz Rebula: »Znamenje«, 19.25 Cesar Franck: Sonata, 20.00 Šport, 20.30 Delo in gospodarstvo, 20.45 Vokalno instrumentalni koncert, 22.00 Franz Joseph Haydn: Kvartet.

♦ SOBOTA, 21. aprila, ob: 7.05 Jutranja glasba, 13.30 Popoldanski koncert, 14.45 Zagrebški kvartet Karol Pahor: Prvi kvartet, 15.30 Ferruccio Busoni: Koncert za klavir in orkester, 16.40 Sonata za flavto, 17.20 Koncert orglarja Huberta Berganta in orkestra Glasbene matice pod vodstvom Oskarja Kjudra, Pavel Šivic: Prelude-fantasia, 18.15 Umetnost, 18.30 Tenorist Sante Rosolen, harfistka Maria Grazia Trost Consoli, Mozart: Simfonija, 19.10 Družinski obzornik (Ivan Theuerschuh), 19.25 Revija zborovskega petja, 20.00 Šport, 20.30 Teden v Italiji.

Primorci na obisku na Koroškem

Na povabilo Narodnega sveta koroških Slovencev sta bila dne 7. in 8. aprila 1973 na uradnem obisku na Koroškem odposlanstvi Slovenske skupnosti iz Trsta in Slovenske demokratske zveze iz Gorice. V delegaciji so bili tudi predstavnika Slovenske prosvete iz Trsta in Zveze slovenske katoliške prosvete iz Trsta ter zastopnik Slovencev v videmski pokrajini.

Po sprejemu v Celovcu so se gostje odpeljali v spremstvu tajnika NSKS dipl. jur. Filipa Warascha v Pliberk, ker so jim na slovenski Enotni listi izvoljeni predstavniki prikazali krajevne razmere in vilinli uspeh v pliberški občini.

V Globasnici so se srečali gostje z vodstvom Narodnega sveta koroških Slovencev in Krščanske kulturne zveze. Predsednik NSKS dr. Joško Tischler je poudaril pomen srečanja, tajnik Filip Warasch pa je prikazal potek in uspeh slovenskih list na marčnih občinskih volitvah. Predsednik sveta Slovenske skupnosti dr. Zorko Harej in predsednik Slovenske demokratske zveze iz Gorice prof. Slavko Bratina sta se toplo zahvalila za povabilo Koroškim Slovincem čestitala za dosežene uspehe na volitvah. Zatem je o položaju Slovencev v Italiji obširno spregovoril deželni poslanec dr. Drago Stoka, ki je med drugim poudaril izredni pomen samostojnega političnega nastopanja zamejskih Slovencev na vseh ravneh ter izrazil željo, da bi pri-

šlo do koordinacije dela med slovensko narodnostno skupnostjo v Italiji in Avstriji.

Gostje so si še ogledali občine Dobrla ves, Železna Kapla, Sele in Št. Jakob v Rožu; povsod so si izmenjali misli ter izkustva s slovenskimi mandatarji. Delegacija Slovencev v Italiji se je v Selah poklonila žrtvam nacizma in položila venec na grob selskih žrtev.

Predstavniki koroških Slovencev in slovenske narodnostne skupnosti v Italiji so na koncu sklenili predlagati svojim organizacijam ustanovitev skupnega koordinacijskega odbora. Odposlanstvo Slovencev v Italiji pa je povabilo Narodni svet koroških Slovencev, naj vrne obisk, na katerem bi med drugim okrepili medsebojne stike ter proučili sredstva in načine, kako bi še bolj učinkovito branili pravice zamejskih Slovencev s pomočjo samostojnega političnega delovanja.

—

Prejšnji mesec je v San Franciscu ZDA v visoki starosti 102 leti in pol umrl gospod Jurij Trunk. Po rodu je bil doma s Koroškega in je bil najstarejši živeči slovenski duhovnik.

V Turinu so odprli novo gledališče »Regio«, ki je mestno upravo stalo 7 milijard lir. Turinčani so tako po 37 letih spet dobili elitno dvorano za gledališke, operne in koncertne prireditve, saj je prejšnja zaradi požara pogorela.

Mihec in Jakec menita, da je z našim antifašizmom nekaj narobe

— Poslušaj Jakec, meni se zdi, de je jemu fašizem samo an faler.

— Kaku, samo an faler? Meni se zdi, de jeh je jemu dosti jn še preveč. Kaku moreš reč kej tašnega?

— Jn jest pej vselih rečem, de je jemu samo anga.

— Beži, beži! Sej govoriš, koker, de be biu fašist! Ma sm pej vselih radoveden, kateri be biu ta edini faler?

— Vidi Jakec: edini faler od fašizma je biu ta, de je zgebu vojsko al pej, de jo je začnu.

— Poslušaj Mihec! Midva sma bla zmiri prjatla, ma če boš govoru taku, je med nama končano jn ne govorim več s tabo. Be znalo bet, de govoriš taku, zatu ke si zabit al pej, de se delaš norca. Ma če govoriš zares, te ne poznam več.

— Jakec moj, dejme nomalo poslušat jn pole boma govorila! Kej se ni fašizem pradžnu, de be Slovence zbrisau ses svetà? Kej ni naredu vse kar je mogu, de be mu tu ratalo? Kej ni zatu sez dekretam spremenu slovenske priimke, zatu de ne be blo videt, de so tržaški priimki skorj samo slovenski jn bi taki priimki še douga leta celmu sveti govorili kolko strašanskih Slovincou je tle zgebilo svoj materni jek?

— Se zna, de je. Zadosti pogledat telefonski imenik jn če namalo znaš, kašne priimke so delali z našeh domačeh jemen, pej videž, kaku so vse nardili, da be nas zbrisali. Sej navsezadne se je fašizem zmislu tudi Bagnoli della

Rosandra, San Dorligo della Valle, Pese, Ferneti, Grotta gigante...

— Ma sej tam je ana jama!

— Se zna, de je. Ma Briščiki niso jama. Briščiki so vas, so hiše, so ledje, ne jama. Pole, denmo reč, anbot je biu pr Trsti an krej, ana vas, ke so vsi rekli samo pr Piščancih. Jn ki so zdej tisti Piščanci? Jeh ni več. Jn kadu jeh je zbrissou? Fašizem. Jn je obvelalo, de po vojski smo jemeli kej jest znam kolko antifašističnih vlad, od vseh sort centrov, ma vsem se je zdelo prou, de nečko pestijo pr miri, kar je tle fašizem naredu za nas zbrisat. Be reku, de so si vse vlade mislile: ja, zdej, ke smo zgebili vojsko, nam ne ostane drugo, ku bet antifašisti, ma ker je fašizem naredu za zbrisat Slovence, pej nečko pestmo stat, zatu ke je prou naredu. Jn taku se jem zdi, de je prou naredu, de je slovenske priimke spremenu u taljanske jn jeh je narbulše pestet kakor so.

— Ben zastopeš zdej, zakej sm reku, de je jemu fašizem samo en faler? Sm tou reč, de dosti antifašistov daje ses svojem ravnanjem prou fašizmu, ke je zbrisau slovenska jemen. Jn kar je narbol naumno, narbol žalostno, narbol hlapčevsko je pej tu, de so s tem zadovolni tudi dosti Slovincou. De jem je kar prou, de jemajo za oblast an lep taljanski priimek jn de ta družga, slovenskega, nucajo samo, kadar so sami med sabo al kadar grejo obiskat žlahto čez konfin. Jn pole se tisti, ke piše pisma uredništvu čude de se na občnem zbori prosvetnega društva neč neče govort od priimkov. Kej bojo govorili, če je pej vsem tem slovenskim antifašistam taku prou!

— A zdej zastopem, zakej si skraja taku začnu. Je prou res, de je s tem našem antifašizmam nekej narobe.

Brandtov socializem brez marksizma

V Hannoveru je v teku kongres Nemške socialistične stranke (SPD), ki je zdaj na vladi v Zahodni Nemčiji, v koaliciji z liberalci. Nemška socialistična stranka stoji odločno na pozicijah socialne demokracije, zato jo navadno imenujejo kar socialnodemokratsko. Na kongresu je vodja stranke kanceler Willy Brandt ob močni podpori večine odločno zavrnil namero leve struje, da bi spet vnesla v stranko marksistično pojmovanje o razrednem boju, diktaturi proletariata, o državnem kapitalizmu itd., čemur se je SPD odrekla na svojem kongresu v Bad Godesbergu.

V sredo je imel Brandt na kongresu dolg govor, v katerem je orisal program in politiko stranke in svoje vlade. Ponovno je naglasil pravilnost politike ki jo je doslej vodila nemška socialna demokracija. Rekel je, da je ta politika pripomogla, da je postala socialnodemokratska stranka najvplivnejša politična sila v Nemški zvezni republiki. Zato ni mogoče spravljati v dvom volilnega programa, s katerim je stranka zmagala pri zadnjih volitvah. Prav tako tudi ni mogoče spreminjati sklepov strankinega kongresa v Bad Godesbergu. Glede koalicije takoimenovanega «novega centra», to je socialnih demokratov in liberalcev, je Brandt izjavil, da to ni samo politična formula, ampak je osnova plodnega vladnega sodelovanja.

Brandt je zavrnil vsakršno »komunistično iluzijo« in pozval socialne demokrate, naj sodelujejo pri politiki razumnosti in »napredovanja z majhnimi, a gotovimi koraki«. Poudaril pa je, da je potrebno na dolgi rok razčistiti zlasti naslednja štiri vprašanja: ali tržno gospodarstvo in zasebna lastnina produkcijskih sredstev dovolj zagotavljata gospodarski red; ali je konkurenca javne podjetnosti zadostna za omejitev obvladovanja tržišča s strani zasebnikov; možnost, da bi uvedli nadzorstvo nad investicijami kot sredstvo za kontrolo in preprečevanje gospodarskih zlorab; in kako omejiti pritisk gospodarskih interesov na politične odločitve.

Brandt je potem govoril o zunanjepolitičnih vprašanjih in dejal, da bo imel njegov bližnji sestanek v Bonnu z glavnim tajnikom sovjetske komunistične partije Brežnjevom velik pomen. Omenil je tudi potovanje, ki ga namerava napraviti v začetku maja v Washington, da bi se sestal s predsednikom Nixonom, rekoč, da bo prišlo do tega potovanja na željo obeh vlad za direktna in poglobljena posvetovanja med Združenimi državami in Nemško zvezno republiko. Govoril je tudi o odnosih z Vzhodno Nemčijo. Delegati na kongresu so mu oudno ploskali, ko je izjavil, da v Nemški socialistični stranki ni prostora za komuniste ali filokomuniste. Po govoru, ki je trajal dve uri in pol, so ga napadali pripadniki levega krila v stranki, češ da vodi Zahodu naklonjeno politiko in da brani tržno gospodarstvo. Levo krilo zahteva, da bi odobrili na kongresu sklepe, ki zahtevajo umik ameriških čet iz Nemčije, zmanjšanje stroškov za obrambo in obsodbo ameriške politike v Vietnamu, kar pa se skoro gotovo ne bo zgodilo.

—o—

SKUPEN NASTOP SS IN SDZ NA DEŽELNIH VOLITVAH

Dne 10. aprila 1973 so se v Jamljah sestali predstavniki Slovenske skupnosti iz Trsta in SDZ iz Gorice ter razpravljali o bližnjih deželnih volitvah. Po poglobljeni razpravi so zastopniki obeh organizacij sklenili ponovno enotno nastopiti na deželnih volitvah dne 17. junija 1973. Zaradi tega je bilo soglasno določeno, da bo nosilec skupne liste dosedanji deželni svetovalec dr. Drago Štoka. Drugo mesto na listi pa bo zasedel kandidat, ki ga bo določila SDZ iz Gorice.

Ustanovljen je bil deželni koordinacijski odbor, ki ima nalogo, da sestavi volilni program in poskrbi za koordinacijo volilne propagande v vsej deželi.

Naša moč in naša slabost

(Nadaljevanje s 1. strani)

zavest. In marsikdo nas tudi začuden vpraša, zakaj se toliko trudimo za to, »ali se splašča?«... Toda še bolj boleče je, da se tukajšnja mlada slovenska generacija tako malo zveni za svoj slovenski tisk. Zelo redki so mladi ljudje, ki bi bili naročeni na kak slovenski list ali ki bi plačevali naročnino zanj, pa čeprav imajo za seboj slovensko srednjo šolo ali celo univerzitetno izobrazbo.

Kaže, da bo slovenski tisk usahnil z novo generacijo, s tem pa bo usahnila tudi moč naše manjšine. Vsak organizem dokazuje svoje življenje in svojo moč s svojo aktivnostjo, s svojim življenjskim dinamizmom, s sposobnostjo za življenjski boj. Zgojij pasivno življenje je že agonija, je že smrt. Naša moč — tako moč naše manjšine kot vsega slovenskega naroda — so bili vedno zavedni in izobraženi slovenski ljudje, kmetje, ki so bili naročeni na tednike in celo dnevnike ter so imeli v hiši police s knjigami, Mohorjevimi in drugimi; gospodinje, ki so komaj čakale na svojo družinsko revijo ali tednik, v katerem so našle tudi kaj zase; mladina, ki je vedoželjno segala po slovenskem tisku in črpala iz njega politično zavednost in narodni ponos; delavci, ki so bili preko njega povezani s slovensko narodno skupnostjo in obveščeni o tem, kaj se dogaja v njih, ter so se izobraževali in postajali kri-

tični; in meščani ter izobraženci, ki so spremljali tisk od blizu in aktivno sodelovali v njem ter tako vplivali na slovensko javno mnenje, obenem pa se borili za svoje ideje.

V tej živi zainteresiranosti za slovenski tisk in preko njega za slovensko narodno usodo in boljšo prihodnost je bila naša narodna moč, naše upanje. In v tej današnji nezainteresiranosti mlade generacije za naš slovenski tisk, je naša današnja narodnostna in politična nemoč, nemoč naše manjšine. Izobrazba preko branja nas je v preteklostj raševala pred asimilacijo in utopitvijo v tujem morju ter nam je zagotavljala oblikovanje narodne kulture in aktivno oblikovanje lastne politične usode. In brezbriznost do slovenskega tiska s strani mlade generacije danes grozi, da nas kot manjšino in kot ves narod spet pahne med politično neizobražene in nerazvite narode, ki so samo material tuje volje in tuje zgodovine.

Ni še vse izgubljeno, toda naša mlada generacija mora pokazati več zavednosti in predvsem več odgovornosti do našega slovenskega tiska, ki ga je starejša generacija po fašističnem opustošenju obnovila z velikim veseljem in upi, kljub vsem težavam, in v času, ko je naročnina predstavljala sorazmerno precej večji denarni izdatek kot danes, ko stane celoletna naročnina za tednik komaj toliko kot boljše kosilo v gostilni.

N A R O B U

Igor Tuta

Iz spovednice!

Pred kratkim smo izvedeli iz vatikanskega poluradnega glasila, da sta časnikarja Norbedo Valentini in Clara di Meglio izobčena iz Cerkev. Nekdanji Sveti oficij (zdaj se imenuje drugače), ki ga še po starem in s konservativno roko vodi hrvaški kardinal Šeper (pred kratkim je bil potrjen za prihodnjih pet let), je kljub splošnem mnenju, da je vodstvo Cerkve postavilo izobčenje med nesmiselne in autoritarne ukrepe, spet seglo po tem tradicionalnem srednjeveškem sredstvu.

Oba izobčena časnikarja v Italiji sicer nista poznana in v nasprotju z večino časnikarjev sta pri svojem delu dokaj vestna in natančna, sicer ne bi kar skozi sedem let vodila svojo raziskavo o mentaliteti in zrelosti povprečnega človeka, ki se spoveduje in seveda tudi o pripravljenosti in odprtosti spovednikov. 600 izmed teh izpovedi sta zdaj objavila v knjigi in s tem vznemirila cerkvene kroge. S tem pa sta tudi nehote povzročila javno diskusijo, kaj je sploh spoved, kaj je spoved bila v preteklosti in v čem se danes bistveno spreminja.

Krščanska spoved je predvsem priznanje posameznika samemu sebi, da je nekje zgrešil, da se ni vedel v skladu s svojo vestjo, da je s tem škodil svoji duhovni polnosti, zlasti pa da je škodil bližnjemu. Tako jo je učil Kristus in tako so jo uzakonili njegovi nasledniki. Prvi kristjani so zato opravljali svoje spovedi skupno pri mašah, le za tri glavne grehe, uboj, rop in prešustvovanje so se spovedovali pri spovedniku. S tem so tudi z dejanjem pred skupnostjo in pred duhovnikom (božjim predstavnikom) priznali svojo napako in obljubili poboljšanje. Spoved zato ni toliko kesanje, kolikor preobnova človeka za naprej v njem samem in v razmerju do skupnosti. V svoji podlagi ima potem takem tudi svoj velik socialni pomen. Zato tudi ni vseeno za posameznika in za celotno skupnost, kakšen je spovednik in kako zna svetovati, pomagati, opogumljati, dvigati. Zato tudi ni vseeno, ali spremni spoved v matematično naštevanje napak, ali pa uresničuje spoved kot osvobajajoč razgovor. Izmed vseh duhovniških opravil je spovedavanje najtežje, saj zahteva od spovednika, da je psiholog, sociolog, pedagog, zdravnik, moralist in še toliko drugega. Če vsega tega ni, se verski in socialni pomen spovedi razblinja in ker verniki to čutijo, se dogaja, da se v »katoliški« Italiji spoveduje samo približno 5 odstotkov kristjanov.

Prav to dejstvo je spodbudilo omenjena časnikarja, da sta opravila večletno raziskovalno delo in skušala prikazati z objavljenimi teksti, kje so tiste osnovne napake v sedanjem sistemu spovedovanja, ki Italijane oddaljujejo od spovednice. Če poenostavimo zaključke, je odgovor en sam: dejstvo namreč, da mnogi spovedniki s svojimi omenjenimi pogledi in s svojimi nazadnjaškimi oprijemi sodobnemu človeku ne morejo več pomagati. In to je za Cerkev izredno važna in poučna ugotovitev, ni pa nova, saj je bilo o tej temi izdelanih že več študij. Zato je izobčenje, ki je zadelo oba časnikarja toliko bolj nerazumljivo in nesmiselno. Nesmiselno zlasti zato, ker je uradna Cerkev vse prevečkrat morala v zgodovini preklicati kakšna prejšnja izobčenja in je bilo upati, da bo povsem opustila

(Dalje na 7. strani)

Devinsko-nabrežinski župan odstopil

V petek prejšnjega tedna je bil v Nabrežini zbor volilcev Skupne slovenske liste. Po uvodnih besedah Josipa Terčona, ki je izrazil svoje zadovoljstvo zaradi zares velikega števila prijateljev in volilcev Skupne slovenske liste, so župan Legiša, odbornik Antek Terčon in voditelj svetovalske skupine SSL Bojan Brezigar obširno poročali o aktualnih političnih, upravnih in gospodarskih vprašanjih v devinsko-nabrežinski občini. Govorniki so prikazali tudi težave, ki jih imajo pri izvajanju sprejetega programa. Pozdrav Slovenske skupnosti je zborovavcem prinesel namestnik političnega tajnika dr. Rafko Dolhar, ki je tudi kratko spregovoril o pomenu prisotnosti Slovenske skupnosti v političnem življenju zamejskih Slovencev. Po poglobljeni razpravi, ki so se je udeležili številni prisotni, je župan sporočil, da namestnik odstopiti iz zdravstvenih razlogov. Zborovavci so vzeli na znanje njegov odstop in so se mu toplo zahvalili za njegovo nesebično delovanje v dveh mandatnih dobah.

Glede na novo nastali položaj je zbor volilcev sklenil, da mora devinsko-nabrežinsko občino še dalje voditi slovenski župan. Zato so tudi soglasno sklenili predlagati, naj bi dr. Legišo zamenjal sedanji odbornik Antek Terčon.

V ponedeljek, 9. t.m., je župan Legiša naslovil na občinski svet pismo, v katerem sporo-

UMRLA JE GOSPA MARIUČI PODOBNIK

V sredo zjutraj je umrla v bolnišnici gospa Mariuči Podobnik, žena znanega trgovca g. Pepija Podobnika na Opčinah. Openško prebivalstvo je njena smrt pretresla in globoko užalostila, ker so vsi cenili in imeli radi gospo Mariuči zaradi njenega dobrega in ljubeznivega značaja. Z vsakim je bila prijazna in ustrežljiva. Precej časa je poleg svoje zaposlenosti vodila tudi openski cerkveni pevski zbor, dokler ni zbolela. Pogrešali jo bomo. Naj počiva v miru!

Upravni in nadzorni odbor Hranilnice in Posojilnice na Opčinah globoko sočustvujeta s predsednikom g. Josipom Podobnikom ob prerani in nadomestljivi izgubi

MARIJE PODOBNIK

Ravnateljstvo in uradništvo Hranilnice in Posojilnice na Opčinah se pridružujeta žalosti predsednika Josipa Podobnika ob bridki izgubi njegove soproge

MARIJE PODOBNIK

Z užaloščeno družino sočustvujejo Gantarjevi.

Žalosti, ki je prizadela prijatelja Aleksandra, se pridružuje Robi.

ča svoj odstop z županskega mesta. V sredo se je sestal občinski odbor, ki je med drugim razpravljal o novem položaju in izrazil mnenje, da bi morali čimprej sklicati sejo občinskega sveta. Dr. Legiša je član občinskega sveta v devinsko-nabrežinski občini nepretrgoma od leta 1952. Za župana je bil izvoljen po volitvah leta 1964 in je bil ponovno potrjen na tem mestu na zadnjih občinskih volitvah leta 1970.

ČLOVEK IN KRISTJAN

V soboto, 7. t.m., je v Slovenskem kulturnem klubu dr. Janez Vodopivec iz Rima govoril o tem, kaj pomeni biti človek in kaj kristjan. Ustavil se je ob dejstvu, da je bistvo vseh ideologij človečanstvo. Če torej težimo za tem, da bi bili svobodnejši, boljši, srečnejši, skušamo zadostiti naši človeški težnji. Vera v Kristusa je smer, ki nas vse bolj izrisuje v resnično podobo nas samih, v idejo človeka. Torej si človek in kristjan v nas ne moreta nasprotovati. Predavatelj je spregovoril tudi o načrtih, ki bi jih morali imeti za življenje, kajti vsi smo ustvarjeni za nekaj velikega.

RAZGOVOR Z BORISOM PAHORJEM

Slovenski kulturni klub v Trstu priredi dne 14. aprila ob 19. uri srečanje s profesorjem in pisateljem Borisom Pahorjem. Pred kratkim je izšla njegova knjiga »Grmada v pristanu«, ki bo izhodišče za razgovor.

V ponedeljek, 16. t.m. pa bo v enakem okviru predstavitev pesniške antologije Vinka Beličiča,

BLIŽINE IN DALJAVE

Tudi tokrat bo srečanje v mali dvorani Slovenske prosvete v ulici Donizetti 3. Najnovejša Beličičeva knjiga je za naše zamejstvo kulturni dogodek in lepo velikonočno darilo. Predstavitve se bo udeležil tudi avtor sam. Tudi na ta večer je vabljen slovenska javnost. Začetek ob 20. uri.

GOSTOVANJE STANETA RAZTRESENA V NABREŽINI

Novi odbor S.P.D. Igo Gruden iz Nabrežine je precej delaven in nam z raznoliko dejavnostjo kaže svojo življenjskost. V nedeljo so Nabrežinci povabili v goste člana Stalnega slovenskega gledališča Staneta Rztresena, ki je s svojim recitalom »Slovenske bridke in pikaste« navdušil poslušalce.

V začetku je domači zbor pod vodstvom prof. Radoviča zapel rusko narodno Kalinko in slovensko narodno Sinoči. Lepo izvajanje domačih pevcev, ki so se zadnje čase okrepili z izvrstnim tenoristom Brunom Kraljem, je pripravilo primerno vzdušje, da je publika lahko s pravim občutkom sledila Rztresenu. Naš priljubljen igralec je skušal z občutkom prikazati ljubezen do domovine, kot so jo občutili naši največji liriki: od Vodnika do Kajuha in od Cankarja pa do Rztresena samega. Primerno dolg program je popolnoma prevzel vso publiko, ki je večkrat prekinila izvajalca s prisrčnim ploskanjem. Videli smo, da so vsi poslušalci zapuščali dvorano z izrednim zadovoljstvom in z željo, da bi domače društvo še prejevalo take večere, ki jih prav naša manjšina globoko občuti in razume.

NOV LOKAL V BOLJUNCU

V soboto zvečer je znani primorski javni in kulturni delavec Silvester Metlika odprl nov oziroma prenovljen bar ob poti, ki iz Boljunca pelje proti industrijski coni. Ob tej priložnosti je za svoje prve goste pripravil majhno zakusko z dobrim briškim vinom. Mlademu lastniku so poleg stalnega in večjega sodelavca pomagali še prijatelji iz vasi.

Metlika nam je zaupal, da se bo zaenkrat moral omejiti na normalno poslovanje bara, v poletnih mesecih pa bo razširil delovanje na vrsto specialitet, tako recimo čevapčiče, ražnjiče in pečene klobase. V načrtih pa ima tudi še druge posebnosti, ki pa jih zaenkrat ni hotel zaupati. Novemu lastniku in njegovemu prijatelju, ki se je na tem področju izsolal in je že več let delal v nekem tržaškem lokalju, iz vsega srca želimo veliko uspeha

Pisatelj Pavle Zidar v Trstu

Prejšnji ponedeljek je bila v okviru ponedeljskih večerov tukajšnjega Društva slovenskih izobražencev razdelitev nagrad za najboljšo novelo po natečaju revije Mladika. Komisija je prisodila prvo nagrado pisatelju Pavlu Zidarju za njegov literarni prispevek »Meja«. Pisatelj se je povabilu organizatorjev odzval in se udeležil zelo lepe intimne proslave. Druga nagrajenka je Milena Merlakova, ki pa biva na Dunaju in se zato seveda ni mogla večera udeležiti. Prišla pa je nagrajenka Irena Žerjal Pučnikova, ki je prejela tretjo nagrado.

Potem ko je prof. Jevnikar kot predsednik ocenjevalne komisije, prebral utemeljitev nagrad, je kratko spregovoril še posebej o celotnem ustvarjanju nagrajencev. Za tem pa se je razvil zelo prisrčen razgovor med občinstvom in pisateljem Zidarjem. Spraševali so ga o načinu njegovega pisateljskega dela, o tematiki njegovih del, o načinu prikazovanja življenja, o njegovi navezanosti na različne pokrajine Slovenije in Slovencev, o njegovih delovnem dnevu sploh. Pogovor je bil vseskozi zelo zanimiv.

Prišla je na vrsto tudi mlada domača pisateljica Irena Žerjal Pučnikova. Tudi ona je odkrivala svoj pisateljski svet in svojo predanost pisanju.

Večer je bil lepo srečanje z umetnikom besede.

NAŠE SOŽALJE

Ob smrti gospe Mariuči Podobnik izražamo njenemu možu g. Pepiju, hčeri Kristini in sinu Aleksandru ter vsem bližnjim sorodnikom iskreno sožalje.

Uredništvo in uprava N. 1.

Sožalju se pridružujejo tudi prijatelji družine Podobnik.

Potrži naznanjamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustila naša predraga žena, mama n. hči.

MARIJA MAROTTI por. PODOBNIK

Užaloščeni: mož Josip, hčerka Marija Kristina, sin Aleksander, mama Otilija in ostalo sorodstvo.

Opčine, 12. aprila 1973.

S TRŽAŠKEGA

PESEM MLADIH NA RADIU TRST A

Prihodnji torek, 17. aprila, ob 19.20 začne radijska postaja Trst A oddajati posnetek mladinskih zborov in ansamblov z revije *Pesem mladih 1973*, ki je bila v Kulturnem domu v Trstu v nedeljo, 11. marca. Zbori in ansambli bodo nastopili v okviru rubrike *Za najmlajše* in se bodo predstavili našim radijskim poslušalcem v istem vrstnem redu, kakor so nastopili na reviji. Prihodnji torek bosta nastopila ansambel *Taims* z Opčin in mladinski zbor *Krekovega doma iz Boršta*.

—o—

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

Kulturni dom
Maršak - Rus

MUCIN DOM

pravljičica v treh dejanjih

V torek, 17. t.m. ob 15.30.

—o—

SLOVENSKO AMATERSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

V petek, 13. aprila, ob 21. uri v Slovenskem dijaškem domu, ul. Ginnastica 72

premiera
ARKADIJ LOOKUM
SOVRAŽNIKA?
Dramska epizoda

Uprava SAG sporoča cenjenim obiskovalcem, da bosta predstavi »Sovražnikov« v domači dvorani, v Ul. Montecchi 6, 26. in 27. aprila ob 21. uri.

STABILNOST NA BLIŽNJEM VZHODU TEMELJI NA ARABSKI ŠIBKOSTI

Najnovejša akcija izraelskih komandosov v Libanonu proti organizaciji palestinskih gverilcev in teroristov je ponovno razkrila šibkost Arabcev. Hkrati pa je potrdila, da je prav ta šibkost tisti temelj, na katerem sloni vsaj relativna stabilnost sedanjega položaja na Bliznjem vzhodu.

Dejstvo, da je moglo nekaj desetih izraelskih vojakov nemoteno prodreti v središče libanonske prestolnice in ostati tam več ur pri izvajanju svoje akcije, med katero so ubili tri izmed najbolj zagriženih voditeljev gverilcev iz terorističnega »Črnega septembra« in zaplenili vse gverilske sezname in dokumentacijo, je dovolj zgovorno. Pri tem je bila velika libanonska policijska kasarna komaj sto metrov proč od kraja dogajanja, kjer se je precej streljalo in tudi s hitrostrelkami. Tudi dejstvo, da nobena arabska država ni z orožjem reagirala na to akcijo, ki je zadala hud udarec arabskemu ponosu, dokazuje, kako šibki se dejansko čutijo Arabci pred to naravnost neverjetno izraelsko vojaško in organizacijsko učinkovitostjo.

Izraelci so danes nedvomno najboljši vojaki na svetu in celo najboljši vojaki vseh časov, Hitlerjanski ali ameriški vojaški stroj se zdita v primerjavi z njihovo učinkovitostjo, racionalnostjo in drznostjo smešno okorna in počasna. Izrael je verjetno edini primer, da je vojska istovetna z intelektualnim potencialom in znanostjo. Proti temu arabski svet s svojim družbenim primitivizmom, nerazvitostjo in praznim frazerstvom nima nikakih šans. In zato tudi ne upa več začeti vojne. In temu se je zahvaliti za ustaljenost položaja in vsaj relativni mir na Bliznjem vzhodu.

—o—

Med Italijansko socialistično stranko in socialnimi demokrati se začne pogovori, ki naj ugotovijo možnost obnove sredinske levice in sestavo nove vlade na tej osnovi.

Občni zbor Kmečke banke v Gorici

Goriški slovenski denarni zavod Kmečka banka je imel 25. marca svoj redni občni zbor za lansko, to je že 64. poslovno leto. V poročilu upravnega sveta je bila podana v širokih obrisih slika gospodarskega stanja v pokrajini. Razvoj je bil pri nas počasnejši od prejšnjih let, vendar še zadovoljiv.

V svojem poročilu je predsednik Leban omenil tudi živahni maloobmejni promet. Kupci z onstran meje potrošijo v Gorici na leto po tri milijarde, kar oživlja tukajšnje male trgovine. Na oni strani pa imajo korist trgovine jestvin.

Poročilo je zaključil z nekaterimi mislimi o bremenu vojaških služnosti in o potrebi, da se prosta cona v Gorici obnovi.

O bilanci banke je v poročilu upravnega sveta, da znaša premoženje 111.510.800 lir. Hranilnih vlog je eno milijardo in pol lir. V primerjavi z lanskim letom so se zvišale za 26,5 odst. Naložbe pa za 19,7 odst.

Bilanca izkazuje 21.747.285 lir čistega dobička. Od tega je občni zbor sklenil, da se 783.000 lir dodeli članom za dividende. Navadnemu rezervnemu skladu dvajset in pol milijona lir; za dobrodelne namene pa 447.285 lir.

GORIŠKE ULICE

Posebni odsek na goriškem županstvu je za poibnovanje novih mestnih ulic, dal že nekaj ustreznih predlogov.

Ravnal se je po sprejetem načelu, da je treba dati ulicam imena po zaslužnih možeh, ki so bili v Gorici rojeni ali so se na Goriškem udeleževali s svojim delom, seveda brez razlike narodnosti ali politične usmerjenosti.

Tu pa ne gre vse prav gladko. Nekateri italijanski someščani so mnenja, da bi se morala katera izmed ulic imenovati po slovitem goriškem arhitektu Mašsu Fabianiju, rojenem v Štanjelu.

Mi pravimo, da bi morali videti več imen slovenskih zaslužnih mož, na primer po nadškofu Sedeju ali pesniku Gregorčiču.

Pač, ena izmed goriških ulic se bo imenovala po Gregorčiču, toda po znanem politiku in poslancu dr. Antonu Gregorčiču.

Za enkrat smo zadovoljni tudi z enim slovenskim imenom na tablicah mestnih ulic. Upamo, da bodo sledila še katera druga.

Štandrez

SPOMENIK — PROSVETA

V Štandrežu deluje še precej idealnih ljudi na vseh straneh, ki se zanimajo za prosvetno dejavnost. Nekateri se trudijo za izgradnjo prosvetnega doma v spodnjem vaškem koncu, na Pilošču. Dosti je tudi pobud za postavitev spomenika domačinom, ki so padli v odporniškem gibanju. Goriška občinska uprava je načrtu naklonjena. Spomenik pa naj bi stal na glavnem vaškem trgu.

Prosvetno društvo Štandrez je razvilo živahno delo, odkar deluje njegov dramski odsek. V nedeljo je z uspehom nastopil v Katoliškem domu s Faquezovo komedijo *Ambrosio krade čas*.

KONCERT

Tržaška Glasbena matica bo priredila v soboto 14. aprila ob 20.30 v cerkvi sv. Ignacija na Travniku velik orkestralni koncert. Dirigiral bo Oskar Kjuder. Solist pri orglah pa je mojster Hubert Bergant. Vstop za ta izredni cerkveni koncert je prost.

V upravnem svetu so: Ksaverij Leban kot predsednik, Ivan Prinčič podpredsednik, Boris Kersevani, Anton Makuc, Avgust Štekar kot člani.

—o—

KAM PLOVEMO?

Ta stari literarni naslov bi lahko obesili vsi trgovci v izložbah namesto cenikov.

V zadnjih tednih namreč cene jestvinam, sadju in zelenjavi tako skačejo, da gospodinjje ne vedo, po čem bodo plačale isto blago dopoldne ali popoldne. Cene se neprestano višajo zlasti olju, siru, vinu, krompirju in zelenjadi. Nobena oblast ne ve, kako ustaviti to naraščajočo druginjo. Za sedaj je občinska komisija sklenila, da bo moral imeti vsak trgovec razobešen točen cenik blaga.

Ne vemo pa, če se bodo cene in vest prodajalca ustrašile napisanih števil. Bo že treba seči po drugačnih ukrepih.

Števerjan

POJASNILO

Podpisani postrežnici na osnovni šoli v Števerjanu nas prosita, da bi priobčili njuno izjavo v zadevi šolske kuhinje. Da se slišijo vse plati zvona, radi priobčujemo njuno izjavo, ki jo potrjujejo tudi učitelji, oziroma učiteljice. Izjava se glasi:

»Podpisani Znidarčič Antonija in Terčič Milka izjavljava, da nisva nikdar učiteljem kaj dali iz šolske kuhinje.

Podpisani učitelji potrjujejo: Mermolja Marja, Comelli Giovanna, Berlot Silvana, Marinič Joško, Adrijana Dorini, Klanjšček Hedvika, Drole Lori.«

Dodana je še II. izjava, ki se glasi:

»Na prošnjo šolskih postrežnic izjavljam, da mi nista ničesar dali iz šolske kuhinje, razen dveh skodelic čaja, za kar sem osebno prosila ob priliki prehlada.

(Podpisana učiteljica Cvetka Terpin)«

Dodatek nekaterih občanov. — Nekateri občani in starši šolskih otrok so mnenja, da bi ob dveh ali nekaj več skodelic čaja ne bil smel nastati prepirljiv vihar. Učiteljski zbor bi moral biti složen in gotovo ni koristno ne za občinsko skupnost ne za vzgojo ter izobrazbo naših otrok, če si skuša kdorkoli ali katerakoli skupina prisvajati vodilno vlogo v naši šoli. Didaktično jo vodi ravnatelj, vzgojno pa v vsakem razredu dodeljena vzgojna moč. Predvsem pa je potreben pri vsakem vzgojnem zboru duh skupnosti in poudarka na skupnem dobrem, ne pa na namenih in željah posameznikov. Ocenjevanje učiteljev in učiteljic je tudi pravica staršev, ki jo bodo tudi znali uporabiti.

ZA RAZVOJ TURIZMA

Za mnoge kraje v naši deželi je turizem (ali bi vsaj moral biti) eden glavnih virov za stalne dohodke. To bi moralo veljati tudi za Nadiško dolino in za kraje pod Matajurjem zaradi njih naravnih lepot in zgodovinskih ter folklornih zanimivosti.

Krajevni in pokrajinski upravni organi se že nekaj gibljejo, da bi pospešili razvoj turizma. Še pred prihodnjo turistično dobo nameravajo odpreti v Čedadu poseben turistični urad za tuje obiskovalce. Nastavljenih bo menda več uradnikov in vodičev, ki bodo obvladali tudi slovenščino; saj obiskuje čedadске arheološke znamenitosti, pa tudi druge kraje Beneške Slovenije vedno več gostov iz Jugoslavije.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Boljše bi bilo, da bi ne izhajala

Pred kratkim je izšla nova številka revije »Le livre slovène« (Slovenska knjiga), ki jo izdaja v več tujih jezikih, predvsem pa v francoščini Društvo slovenskih pisateljev skupno s PEN klubom oziroma njegovim Centrom za Slovenijo in z društvom slovenskih prevajalcev.

Nova številka, ki nosi kot datum oktober lanskega leta, se začne nekoliko čudno s člankom, ki ima naslov »Post-scriptum«, to je Pripis, tako da bi po naslovu spadal bolj na konec revije. Očitno gre za članek uredništva, ker je z začetnicama podpisan samo prevajalec. Članek je tudi vsebinsko odbijajoč, ker je že v prvih vrstah poln tiste malodušnosti, tistega stokanja nad dozdevno slovensko majhnostjo in nepomembnostjo, ki straši samo v določenih ljubljanskih literarnih in morda tudi še v drugih glavah, a ki je preprost slovenski človek, lahko bi rekel povprečen Slovenec absolutno ne čuti. To dokazujejo tudi občasna protestna pisma bralcev v ljubljanskih dnevnikih in v drugem tisku. Članek je napisan v francoščini in se začne takole: »V Evropi je narod, ki živi zelo skromno, skoraj neopazen in kakor da bi se bal biti neskrupen. Ne želi pritegovati pozornosti nase, sram ga je njegove majhnosti; boječe priznava, bolj samemu sebi kot drugim, da so ga zanikali pod izgovorom, da nima zgodovine. Temu narodu niti preprosti niti starodavne legende niti pesniki niti junaki niso najavili velike prihodnosti. Ta narod ni imel ne kraljev ne pravičnih princův, ki bi ga bili reševali iz smrtnega spanja, kot je pravični princ rešil Sneguljčico iz začaranega spanja.«

In tako naprej in tako naprej, ves čas v tem sentimentalnem tonu jamranja in zvijanja od skromnosti in ponižnosti, kot bi hotel avtor ali avtorji prositi za odpuščanje, da so se sploh drznili spregovoriti tujemu svetu o tako zelo skromnem in nepomembnem narodu. Prav pred kratkim smo imeli priložnost brati podobno islandsko publikacijo, v kateri ni niti sledu take ponižnosti in pretirane skromnosti ter opravičevanja zaradi narodne majhnosti, nasprotno, polna je ponosa in samozavesti, čeprav je Islandcev komaj za eno desetino Slovencev in niso imeli nikoli lastne države in lastnih knezov, ki so jih imeli Slovenci nekaj stoletij (pač pa so si znali ustvariti v moderni dobi lastno državo), niti niso poznali uporov, kot jih pozna slovenska zgodovina več kot sto, in ne stoletja trajajočega boja proti turškim in drugim vpadom, poleg tega, da smo Slovenci vedno pomagali drugim narodom od najstarejših časov do danes, vojaško, z dejanji in z denarjem. Slovenska zgodovina že v najstarejšem času nudi svetel primer, kako je karantanski knez Valuk kljub temu, da je tvegval vojno z Obri, dal zavetje blizu tisoč Bolgarom in Ozbrom, ki so jih kot upornike nagnali z Obriskega in so jih nato po frankovskem naročilu Bavarci skušali do zadnjega v spanju poklati. S takim humanim in pogumnim dejanjem se lahko pohvali zgodovina malokaterlega naroda. Pozneje so bile slovenske dežele tiste, ki so branile poleg Hrvatov vso Avstrijo in s tem srednjo Evropo pred Turki in žrtvovali v tem boju na stotisoče ljudi, poleg tega da so skoraj v celoti nosile vse finančno breme večstoletnih bojev proti Turkom tudi na Hrvatskem, za vsote, ki se zdijo tudi danes bajne. Noben narod v Evropi tudi ni pokazal take upornosti in takega junaštva v kmečkih narodnih uporih, ne take odločnosti in učinkovitosti v obrambi pred vsemi poskusi potujčevanja. Po vsem tem je čudno, kako mora tujini namenjena revija Društva slovenskih

pisateljev ubirati tako klavrne tone v člankih, ki naj bi seznanjali tudi javnost s slovensko literaturo in usodo. Tako pisarjenje, ki nas dejansko sramoti in smeši — napisano je bilo v zvezi s 100-letnico Društva slovenskih pisateljev — je treba odločno odkloniti. Zmožni so ga le ljudje, ki sploh niso študirali slovenske zgodovine in ne razmišljali o njej, prav tako pa ne poznajo zgodovine drugih narodov.

»Le livre slovène« prinaša poleg tega še dolg nepodpisan članek o omenjeni stoletnici, članek Mitje Mejaka o sto letih slovenskega pesništva in zelo dolg članek Borisa Paternuja o slovenski poeziji, medtem ko piše Matjaž Kmecl o slovenskem pripovedništvu, Jože Koruza o dramatik in končno vsebuje revija še en nepodpisan članek o Slovenski matici. V Vseh člankih najdemo že omenjeni klavrni ton. Revija je tudi slabo urejena, s samimi dolgimi »plahtami«, brez poročil o današnjem kulturnem življenju v Sloveniji ali o posameznih bolj znanih avtorjih. Je pusta, dolgočasna in brez vsake domiselnosti. Morda bi bilo bolje, da bi taka, kot je, sploh ne izhajala, bi vsaj ne smešila slovenskega naroda pred tujci.

—o—

Branko Marušič je izdal v obliki berila dokumentarno gradivo o tolminskem kmečkem punktu.

NASTOP BALETNO-FOLKLORNE SKUPINE OSNOVNE ŠOLE »LJUBLJANA - VIČ«

V torek, 3. aprila, je v Kulturnem domu v Trstu nastopila baletno-folklorna skupina osnovne šole »Vič-Ljubljana«. Program je poleg domačih plesov obsegal tudi zahtevnejše plesne na Mozartovo, Strausovo in Giccomovo glasbo.

Spored se je pričel z belokranjskimi plesi, ki jih je izvajala folklorna skupina. Občinstvo je navdušilo splet štajerskih plesov — Cindara, Šotiš, Poskakača, Zajček. Zelo zahteven je bil balet Bela krajina na glasbo skladatelja Marjana Kozine. Pripomniti moramo, da nastopajo v baletno-folklorni skupini izključno osnovnošolski otroci, ki se vadijo po končanem pouku. Nihče od njih pa ne obiskuje baletne šole.

Občinstvo se je kljub avtobusni stavki in slabemu vremenu polnoštevilno zbralo in napolnilo veliko dvorano Kulturnega doma. Zadnji ples je bil Kazačok, ki je s svojo razgibanostjo in pestrostjo (seveda so bili vsi nastopajoči oblečeni v tradicionalnih oblačilih, deklice so v rokah držale barvane rutke), gledalce spravil v dobro voljo, da so se mladim baletnikom zahvalili s pristrčnim in dolgim aplavzom.

Skupino je spremljal tamburaški ansambel »Tine Rožance«. Nastopila sta tudi dva mlada recitatorja, ki sta z občutkom recitala dve pesmi. Program je povezoval Andrej Drapal.

Folklorno-baletno skupino vodijo prof. Marija Golobova, koreograf Tatjana Remškarjeva in učiteljica Majda Vrečkova, katerim gre posebna zahvala za dobro izvajanje.

A. L.

F. J. - 138

SMRT V POMLADI

»Oh, saj razumem« je rekla Kuna s čudno mirnim, ubitim glasom. »Ti si ne želiš otroka od mene, ker imaš rad Majdo. Nespametna sem bila, da sem ti sploh povedala. Bila sem tako otročja, da sem mislila, da boš vesel, ko ti bom povedala, da bom dobila otroka, in da boš zaradi tega morda pozabil na ono drugo, ki te nima rada. Ženske smo pač take. Toda nikar ne misli, da ti hočem biti v nadlego in ti delati sitnosti.«

»Kaj misliš storiti, Kuna?« Zvok njenega čudno mirnega glasu ga je vznemiril.

Ves teden ni šel h Kuni, čeprav ga je nekaj sililo, da bi jo obiskal. Slutil je, da si ga želi in da bi ji bilo to v oporo. Toda iz čudne strahopetnosti, ki se je je sramoval sam pred seboj, je odrival misel nanjo v podzavest, četudi se mu je vsak hip povračala in ga vznemirila. Trudil se je, da da bi se pogolobil v učenje, toda misli so mu uhajale od knjige. V menzi in pri predavanjih se je vedno izogibal družbe in v klub je le malo zahajal. Imel je preveč opravka sam s seboj. Čeprav je odvrčal misli od tega, kar mu je povedala, je bil spomin na tisto podoben razbolelemu zobu, v katerega je vsak hip dregnul. Pridušena skrb je ves čas ključala v njegovem srcu. Oglašala se mu je vest, toda hrepenenje po Majdi je bilo močnejše. Bil je nemiren in razklan sam v sebi; zvečer dolgo ni mogel zaspati in včasih je pred spanjem po cele ure blodil po ulicah in po Rožniku. Čutil je, da bi se moral odločiti zaradi Kune, toda izbira je bila pretežka. Želel si je, da bi Kuna sama odločila, obenem pa je čisto jasno čutil vso nizkotnost svojega ravnjanja in se sam zaničeval zaradi tega. Trpel je kakor še nikoli. Želel si je Majdine bližine, toda ves teden je ni srečal, iskati pa je ni hotel. Sram in strah pred ponižanjem sta ga odvrčala od tega.

Šele v soboto zvečer, ko se je vračal iz Ljudske kuhinje, se je oglašil v gostilni. Oziral se je po Kuni, toda ni je bilo.

»Iščete Kuno?« je vprašala druga natakara, ki je umivala kozarce za točilno mizo. »Bolna je, leži.«

Stisnilo ga je za srce in ga spreletelo kakor nenadna, hladna groza. Ni upal vprašati, kaj ji je, saj je vedel. Šele v tem hipu je začutil vso težo svoje krivde, vso svojo nizkotnost.

»Rad bi govoril z njo...«, je zamrmral. Čutil je, da drhte ustnice.

»Gori je, v svoji sobi,« je rekla natakara. »Toda bolje bo, če pridete jutri ali kdaj pozneje, ker je precej slaba in zdaj morda spi. Ko sem ji prejle nesla večerjo in trkala na vrata, se ni oglašila.«

»Hvala. Lahko noč!« je rejal in odšel, toda v veži je zavil po stopnicah v prvo nadstropje in stopal po prstih po dolgem hodniku. V grlu je čutil tesnobo in v ustih je imel grenak okus kakor po solzah ali pelinu. Deske so škripale pod njegovimi koraki. Iz gostilniških prostorov spodaj je bilo slišati komaj rahel šum gostov. Hodnik je bil slabo razsvetljen, le tik nad stopnicami je brlela slaba žarnica. Zdelo se mu je, da je minilo šele nekaj dni od taktat, ko je bil zadnjikrat tu. Pred vrati njene sobe je za hip postal in prisluhnil. Čutil je, kako mu srce nemirno utripa. Nič ni bilo slišati in po temni špranji pod vrati je videl, da v sobi ni luči. Rahlo je potrkal in prisluhnil, toda nič se ni zganilo. Potrkal je še enkrat in šele tedaj je razločil njen glas, slaboten in tih:

»Kdo je?«

»Jaz sem, Kuna.«

(dalje)

ŠPORT Presenetljiva zmaga Olimpije

ODBOJKA - TURNIR PRIJATELJSTVA

Letos je Zveza slovenskih športnih društev v Italiji priredila že VII. tradicionalni turnir prijateljstva v ženski in moški odbojki. Tekem so se udeležile slovenske ekipe iz zamejstva in nekaj hrvaških ekip v glavnem z Reke in iz Poreča. Izločilne tekme 27 moštev so potekale v Trstu, Gorici, na Reki in v Poreču. V nedeljo se je odvijal finalni del turnirja za moške v Dolini, za ženske pa na Reki. V obeh kategorijah je zmaga zasluženo pripadla predstavnikom reškega Partizana. Pri dekletih so Partizanke imele lahek posel, saj so zapovrstvo odpravile najprej Poreč, nato pa še Breg in Bor, ki sta zastopala zamejske barve. V finalu so presenetile Brežanke, ki so se predstavile na Reki že z enim porazom proti Boru. V finalnih tekmah pa bi kmalu presenetile domačinke, ki so se morale poslužiti vse svoje izkušnosti, da so lahko strle žilava Jurkičeva dekleta. Borovke so igrale nezanesljivo, saj so domačinke zbirale točke skoro izključno s servisi. Naša dva predstavnika sta končno brez večjih težav odpravila Poreč, ki ni bil dostal ostalim nasprotnikom. Končna lestvica: 1. Partizan, 2. Bor, 3. Breg, 4. Poreč.

Pri moških sta se v finale uvrstili ekipi Partizan in Bulevard z Reke ter Sloga in Olimpija iz

Trsta oziroma Gorice. Po zmagi nad Slogo so mladi Goričani zaigrali zelo dobro in nudili izreden odpor gostom ter nas s svojo lepo in prizadevno igro presenetili. Sloga pa je precej razočarala, saj ni, razen tekme v Bulevarjem, pokazala prav ničesar, zlasti še če pomislimo, da sestavljajo to ekipo izkušeni igralci, ki so že uspešno nastopali v B ligi. Pravo odkritje turnirja pa je bil Bulevard, na katerega ni nihče računal, ki pa se je izkazal z lepo in dinamično igro, s katero je prepričljivo premagal obe zamejski moštvi. Končna lestvica: 1. Partizan, 2. Bulevard, 3. Olympia, 4. Sloga.

KOSARKA - MOŠKA D LIGA

Bor vztraja na repu

CIANOCOLORI - BOR 80-49 (39-25)

V zadnjem derbiju je v Nabrežini Cianocolori brez težav odpravil nepopolne Borovce. Ekipa brez Ambrožiča, Fabjana in Škerlja se ni mogla dostojno upirati razigranim in izkušenim Tržačanom. Ti sodijo med najboljše ekipe D lige, a so si zapravili napredovanje samo z zelo slabim pričetkom prvenstva. Trener Mari je ponovno skušal vključiti x ekipo nekaj novih igralcev in tokrat je zlasti Koren dobro opravil svojo nalogo. Od standardnih igralcev je edino Rudes dosegel nekaj lepih košev medtem ko se ostali niso mogli uspešno boriti s Fortunatijem in tovariši. Bor je tako še vedno na repu lestvice brez točke in to mesto bo tudi obdržal. Kljub temu pa so se med prvenstvom naši mladi igralci precej naučili in prepričani smo, da jim bodo te izkušnje še veliko koristile.

ketna

OBRAČUN KMEČ E BOLNIŠKE BLAGAJNE

V soboto 31. marca se je sestal na sedežu Pokrajinske bolniške blagajne za neposredne obdelovalce v Trstu - Korzo Italia 31 - odbor blagajne za odobritev obračuna poslovne dobe 1972.

Predsednik kmečke bolniške blagajne Dušan Kodrič je v svojem poročilu podčrtal, da je to prvič, da je demokratično izvoljeni odbor opravil tako nalogo, kajti od ustanovitve leta 1959 pa vse do lanskega leta je tržaško pokrajinsko bolniško blagajno vodil kemisar.

Šele leta 1972 so sklicali neposredne obdelovalce za izvolitev upravnih in nadzornih organov bolniške blagajne. Na žalost pa sta dva člana odbora, ki sta bila pravilno izvoljena, odstopila in zato manjka v odboru kmečke bolniške blagajne glas predstavnikov manjšinske liste.

Druga važna točka, ki jo je predsednik Kodrič poudaril v svojem poročilu k obračunu, je vsaj delno priznanje pravice slovenskih kmetovalcev, ki tvorijo večino zavarovancev, do uporabe materinega jezika v stikih z bolniško blagajno.

Iz pregleda obračuna izhaja, da je imela bolniška blagajna v lanskem letu približno 78 milijonov dohodkov in kar 178 milijonov izdatkov s primanjkljajem približno 100 milijonov lir, k čemur je treba dodati še primanjkljaj prejšnjih poslovnih dob — 121 milijonov lir približno. Iz pregleda posameznih postavk so takoj razvidni ogromni stroški za bolniško pomoč. Te stroške je nemogoče skrbeti, saj se ne more zanikati zavarovancem pravice do bolniške podpore. Potem ko je odbor soglasno odobril obračun za leto 1972, je izrazil željo, da bi bila bolniška podpora kmetom čimprej izenačena s podporo, katere so deležne kategorije delavcev.

Poleg tega pa odbor pričakuje, da bodo odgovorne oblasti čimprej posegle za ugodno rešitev težavnih vprašanj kmečkega zavarovanja.

—o—

V OCENO SMO PREJELI

»Kana«, krščanska obiteljska revija, br. 4 (34). Zagreb. »Cerkev v sedanjem svetu«, št. 3-4. 1973. Ljubljana.

»Knjiga '73«, št. 3. Ljubljana.

PROTEST PROTI PREPOVEDI PAŠE V REZERVATIH

Člani tržaškega pokrajinskega združenja rejcev so dne 22. marca 1973 na rednem občnem zboru svojega Združenja izrazili svojo zaskrbljenost zaradi negativnih posledic, ki bi jih izvajanje zakona št. 442 z dne 1.6.1971 povzročilo krajevni živinoreji zaradi prepovedi paše na področjih vključenih v rezervate. Jasno je, da bi takšna nesprejemljiva rešitev tega problema bila usodna za živinorejo, ki je že sedaj v zelo težkem položaju, ker bi bili rejci v kratkem času prisiljeni izprazniti svoje hleve.

Prav tako je jasno, da bi ob takem stanju zamrle vse pobude, ki so jih rejci s pomočjo administrativnih organov začeli in nekatere že dovršili, z namenom, da bi izboljšali in okrepili tukajšnje živinoreje.

Temu je treba končno dodati, da predstavlja živinoreja glavni vir dohodkov kraškega kmeta in da bi zato kakršnakoli omejitev te panoge imela zanj poleg ekonomskih tudi socialne posledice.

Zaradi navedenih razlogov živinorejci na Tržaškem zahtevajo, da se pri izdelavi pravilnika za kraške rezervate upošteva njihove upravičene potrebe v prid in v obrambo kraške živinoreje, ker se na ta način neposredno štiti koristi ne le zainteresiranega kmečkega človeka, ampak vsega prebivalstva tržaške pokrajine.

—o—

IZ SPOVEDNICE!

(Nadaljevanje s 3. strani)

to najbolj anahronistično izmed vseh cerkvenih sankcij.

Tu se ne spuščam v razglabljanje, ali je način, ki sta se ga poslužila pri svojem delu moralno sprejemljiv. Vsekakor ni mogoče opravičiti izrabljanja dobre vere spovednikov. Mišlim, da bi časnikarja naredila skupnosti večjo uslugo, če bi spraševala naravnost spovedance in bi v tem primeru mogla posamezne primere tudi temeljiteje uokviriti v družbeni kontekst.

—o—

V nedeljo, 8. aprila, je na svojem domu v kraju Mougins blizu Cannesa umrl slavni slikar Pablo Picasso. Dočakal je 91 let in je bil delaven do zadnjega, saj se je prav letos pripravljaval na veliko osebno razstavo, ki so jo nameravali odpreti v Avignonu.

Vabimo vas na ENOTNO LJUDSKO ZBOROVANJE, ki bo v LJUDSKEM DOMU v KRIŽU, v soboto, 14. aprila 1973 ob 20,30.

O vprašanjih

KRAŠKIH REZERVATOV IN KRAŠ E GORSKE SKUPNOSTI

bosta govorila deželna svetovalec Dušan Lovriha in dr. Drago Štoka.

Zborovanje prireja prosvetno društvo VESNA sporazumno s krajevnimi organizacijami Komunistične partije, Socialistične stranke Slovenske skupnosti, Partizanske zveze ANPI, športnega društva VESNA in Konzorcija pridelovalcev vin tržaške občine.

Gospodarstvo Furlanije-Juljske krajine in Trst

(Nadaljevanje s 1. strani)

odobrila 160 milijard lir za glavna italijanska pristanišča.

Iz te vsote bo določil znesek za Trst medministrski odbor za gospodarsko programiranje CIPE. Leta 1972 je vladni komisar v Trstu določil iz Tržaškega sklada znatne prispevke za pristaniška dela. Podtajnik je povedal, da se strinja s predlogom, po katerem naj bi razširili pristojnost tržaške avtonomne pristaniške ustanove tudi na področje Tržiča. Na ta način naj bi ustvarili pristaniški kompleks, ki bo lahko tekmoval z najbolj modernimi tujimi pristanišči.

Glede prometne infrastrukture je podtajnik povedal, da je medministrski odbor CIPE že odobril dokončanje avtomobilske ceste Trst - Videm - Trbiž. Ta dela so za razliko od drugih avtomobilskih cest treh Benečij že vključena v načrt IRI za avtomobilske ceste. CIPE je prav tako izrekel pritrdilno mnenje za predor pod Monte Croce Carnico.

Barbi je govoril tudi o zanimanju vlade za železniško omrežje na našem področju ter za letališče v

Ronkah. Ronško letališče so vključili v seznam letališč, za katere je predvidena vsota 1400 milijonov lir. Glede trgovinske mornarice je podtajnik poudaril, da njena preureditev predvideva ukrepe v korist Tržaškega Lloydja. Dela za gradnjo suhega doka so bila začasno prekinjena iz tehničnih razlogov. Zadevo bo mogoče rešiti po Barbijevih besedah na podlagi zakonskih predlogov poslancev Belcija in Bologne. Nadalje rešujejo vprašanja, ki so doslej ovirala gradnjo razplinjevalne postaje. Končno se vlada trudi za nova naročila podjetju Tržaški Arzenal - Sveti Marko.

O davčnih olajšavah za Trst je Barbi omenil možnost, da jih ohranijo z vključitvijo v davčno reformo. Ni pa mogoče znižati cene bencina v Trstu kljub jugoslovanski konkurenci, ker bi to pomenilo diskriminacijo proti potrošnikom drugod po Italiji. Barbi je zaključil z informacijo, da je italijanska vlada posredovala pri Evropski gospodarski skupnosti, da bi Furlanija - Juljska krajina dobila gospodarske olajšave kot obrobna dežela Skupnosti, a predlog ni bil sprejet.

28

Po Conradu Richterju
prireja Olga Ratej, riše Melita Vovk-Štih.

55. Naslednjega dne so prišli do široke reke. Izvidnike so bili poslali še naprej. Ko se je odprava v goščavi ustavila, da bi počakali nanje, se je med prvimi vrnil Tisti-pod-gričem in povedal, da je malo prej plul mimo čoln z bledoličniki. »Če bi bili samo uro poprej tukaj,« je zasoplo rekel, »bi lahko bledoličnike zvalili k bregu in se oborožili z njihovimi puškami in smodnikom.« Razočarana kazenska skupina je sedla k posvetu in sklenila počakati na naslednji čoln. Reka je očitno plovna in pluli bodo tudi drugi čolni. Potolaženi so možje pokadili pipe do konca. Grenki pa se

je hudobno zarežal in izzivalno rekel Visokemu javorju: »Zdaj se bo pa tvoj sin lahko izkazal! Pametnjakovič, za kakršnega se ima!« Vsi so se posmehnil, Grenki pa je spet zapotegnil ustnice in rekel z glasom, ki ni trpel ugovora: »Jutri zarana bo lahko opravil koristno delo. Stal bo v vodi in poklical svoje bele bratrance k bregu. Ko bo čoln pri bregu, jih bomo pa mi s svincem in tomahavki potolkli.« Beli sin ni niti trenil. »Prav,« je rekel Visoki javor, »storil bo, kakor veliš.« Polovična puščica je navdušeno poskočil: »To imaš srečo, bratranec! Že jutri boš slavljen junak!«

56. Prišlo je jutro. Grenki in Hrapava skorja sta začela Belega sina poučevati v umetnosti zvitorepenja. Najprej je moral zabresti v vodo in si zdrgniti vso bojno slikarstvo s telesa. Pomagal si je s peskom, zato je bil potlej rdeč kot kuhan rak, ko je bil prisiljen obleči bledoličniške hlače in srajco, plen iz izropanega naselja. Z gnusom se je ozrl po sebi, vendar ni črnil. Zdaj je bil vojščak in vojščak se mora pokoriti in ubogati ukaz. Sicer pa ga je navdajal ponos, da je končno smel biti vojščak, ne samo eden iz spremstva. Počutil se je dokončno odraslega, zrelega moža. In mož ima dolžnosti, ki ne dopuščajo slabosti ne dvomov

in podobnih neumnosti. Grenki in Hrapava skorja sta se umaknila v goščavo nekaj metrov navzgor ob strugi. Beli sin pa je sedel k vodi in čakal. Čakal je ves dan na znamenje, da se bliža čoln. Toda dan se je prevesil v noč in potem je minil še naslednji in samo ptiči so se spreletavali nad reko, čolna pa ni bilo od nikoder. Ves napet je čakal ob vodi, trgal travo in jo žvečil, izvidniki pa niso in niso dali nikakega znamenja. Postajal je že malodušen. Sanje o junaškem podvigu, ki si ga je obetal in si ga risal v najlepših barvah, so se razblinjale. Tedaj je slišal Grenkega.

B
E
L
I
S
I
N